

ga vrli član našega društva gosp. Dr. Ivan Botteri gradonačelnik u Starom Gradu:

EGO PRÆSBITER · DAMIANVS · P̄DAM
 LVOSIA UPOPIDVS · SPALATENSIS · HÆ
 DIRIDAVI · HÆND · DOMVM · AD HONOREM
 DEI · ET · UTILITATEM · HIC · ADVENIAN
 DIVM · P̄O · EGO · QVIDVMQVÆ · HIC · HÆBI
 TAS · NON · SIT · TIBI · GRAVÆ · PRO · MÆ
 DICERÆ · PATR · ET · AVÆ · ANNO
 DNI · M · C · C · C · L · X · X · X · V

Za koju je svrhu ova zgrada podignuta bila, iz nadpisa nezna se pravo, no ipak daje se najprije pomisliti na to, da je namjenjena bila dobrotvornim svrhama, prolazećim putnikom i bez stana. Isto tako vidimo da radi u istom Starom Gradu mal ne 200 godina kašnje slavni naš pjesnik Petar Hektorović. U svojoj oporuci od god. 1560 određuje, da se po njegovoj smrti pusti, da dvie ženske, koje su mu služile, doživotno uživaju u nekome djelu njegove palače na Tvrđalju po jednu sobu, *le quali stanze si intendono quelle prime, che seranno appresso le stanze di poveretti per viandanti.* A malo kašnje, u potankom opisu te strane utvrđjene svoga dvora veli sasvim razgovetno *»la seconda casa contigua alla suddetta sia et se intenda perpetuamente per viandanti, così quella stanza da basso come quella di sopra, ma che non possi esser accettato mai alcuno ad stanziarvi dentro più de tre giorni senza licentia del patron del ditto luogo.* Ovo je u isto doba tvrd dokaz, da je prosvieta već u XIV. vijeku liepo evala na onom otoku.

S L.

Razne viesti

Vladina naredba o sačuvânju starina. — Kao tu nedavno Vis. c. kr. glavno zapovjedništvo, tako ovih dana i Vis. kr. zem. vlada izdala je na sve političke oblasti prevažnu naredbu, kojom se zabranjuje izvažanje starina iz naše zemlje, a zapovjeda se, da se čuvaju i spase. I ovim činom pokazala je sadašnja vlada, da joj veoma stoji do našega napredka, te joj iskreno i toplo blagodarimo i hvalimo. Držimo pako za stalno, da će sve naše političke oblasti i u ovom pogledu točno i sdušno svoju dužnost vršiti. Obe naredbe donosimo na uvojk.

Hrv. arkeol. društvo zamolilo je god. 1879. Vis. Sabor, neka mu pruži pripomoć za iztraživanje zemlje, pošto i onako sva korist istoga

društva ide na uhar nar. zem. muzeja t. j. zemlje. Saborski odbor u sjednici od 29. srpnja i. g. predloži saboru, da se ta molba s preporukom Vis. Vladi odstupa, ali uz zahtjev vladinoga zastupnika prodje jednostavno u vladine ruke. Molimo za rješenje.

Ravnateljstvo ark. odiela nar. muzeja u isto je doba kad i hrv. ark. društvo zamolilo Vis. Sabor, neka mu blagoizvoli povišiti dotaciju za iztraživanje zemlje i za nabave predmeta, pošto ona, koju uživa, sasvim je neznatna, te da se doznači svota naposeb za proučenje srodne nam Bosne iz arkeol. pogleda, da nam barem ostane uspomena od onoga blaga, što su tada strani učenjaci vukli iz te zemlje. Saborski odbor u istoj sjednici od 29. srpnja 1879. predloži, neka se i ta molba s preporukom ustupa Vis. Vladi. Iz vladine stolice bude odgovoreno, da preporuke nije treba, da je Vlada učinila za muzej već dosta, na pr. nabavila sbirku zl. novaca, a da je poslala Dra. Pilara u Bosnu, koj će se brinuti i za starine. Dotacija muzealna veoma je slaba, jer ono 300 for. za iztraživanje zemlje a 300 for. za nabavu predmeta bilo bi i za sukromnoga ljubitelja starina stvar neznatna. Sbirka pako zl. novaca, prodajom duplikata, skoro ni za novčić neozleđi vladine blagajne. S druge strane Dr. Pilar, zabavljen svojim poslovi, niti je mogao šta u korist arkeol. odiela uraditi, a niti je to dapače njegova struka. Ufamo, da će sadašnja vlada po mogućnosti i ovoj očitoj nuždi doskočiti, tim veće, pošto je potresom i arkeol. muzej ozbiljnih škoda pretrpio. A čini se, da je Vis. Sabor uvidio potrebu, da se iztraživanje naše prošlosti jednom započme, pošto uz druge podpore, koje je za god. 1881. složno sa Vis. Vladom opredielio za promicanje učenosti, stoji i 300 for. za nastavljenje izkapanja u Bakru, na čem jim i od naše strane najtoplija hvala.

Naredba c. kr. glav. zapovjedništva u Zagrebu kao kraj. zem. upravne oblasti u poslu sačuvanja starina, koje se nalaze ili bi se odkrile u Krajini, i koju su tiskale „Narodne Novine“ i zadnji naš Viestnik, već je spasonosno djelovati počela. — Ista Vis. Oblast usljed dopisa velm. gosp. Vatroslava Nolia, c. kr. kot. predstojnika u Gračacu od 20 srpnja 1880. blagoizvolila je 13. kolovoza br. 2423 staviti na znanje zem. muzeju za dalnje uredovanje, da je Ilija Jazić iz Bruvna, krčević svoju zemlju, našao 50 komada starinskoga novca. — Molimo naše povjerenike neka paze na svako otkriće, koje bi se dogoditi moglo, i nam jave.

Selitba arkeol. odiela nar. zem. muzeja. — Spomenuli smo u zadnjem broju, da je selitba arkeol. odiela započela, a sada dodajemo, da je već gotova. Arkeol. muzej morao je žalibože ostaviti svoj vlastiti dom, koj mu narod posvetio i poklonio, i koj mu za vjekove davao dosta ugodnoga i obilnoga prostora, i izseliti se u tuđi stan i u prostorije, koje su veoma liepe, ali koje mu jedva sada zadostaju. Ovdje dakako nema mjesta za čuvara, a jedva nekakva za podvornika, i to u podrumu izpod svodova, tako da muz. zbirke ostaju u očitoj pogibelji makar se i željezom ogradije. Takova šta nenadješ nigdje u svijetu. Osim toga težji spomenici u kamenu, za kojih neima mjesta u sgradi, ostaju pod vedrim nebom i u blatu, da se sasvim izkvare, a i istorička sbirka slika, koja vriedi bar toliko, koliko krpe Lajeve sbirke, osudjena je, da okisne u podrumu pri zdravoj zemlji.

Mi bi želili, da se vis. vlada i glede ovoga zavoda po mogućnosti i dotično za peštanskim povede.

Veoma riedak dar nar. arkeol. muzeju. — Slavno poznati naš hrvatski junak na bečkom saboru i podupiratelj svih naših narodnih zavoda i društva gosp. Dr. Dinko Vitezić, vladin savjetnik u Zadru, velikodušno poklonio je nar. arkeol. muzeju u Zagrebu sjekiru iz kamenite dobe, o kojoj je govor u prvom članku ovoga lista. Predmet je ovaj u svakom pogledu takove i znanstvene i materijalne vrijednosti, da bi mogao sjati kao alem-kamen ne samo u prvom britanskom muzeju, nego i u oružani najmoćnijega vladara. Gosp. Vitezić ovim darom podigao si je i ovdje najdičniji spomen za vieke. Slava mu i hvala od cieloga naroda. Milo nam je priobćiti list, kojim je isti Dr. Vitezić popratio taj dar na g. prof. S. Ljubića, ravnatelja nar. muzeja:

Veleučeni gospodine!

Onu sjekiru iz prehistoričke dobe, koju ste kod mene vidili na Vašem putu kroz Zadar, odlučio sam položiti na dar hrvatskomu muzeju, te sam ju već i uručio našem prijatelju nadzorniku Buliću, da ju tamo pošalje. Kako Vam je poznato, meni se je činilo, da onaj primjerak kao historički spomenik našega otoka, drugamo prinešen, gubio bi svoje važnosti. Nu promišljajući razloge, koje ste Vi i g. Bulić protustavili, došao sam na onu za nas otočane žrtvovnu odluku. Sada dakle Vi kao čuvar tog muzeja razpoložite predmetom, kako Vam volja.

U Zadru 7. listopada 1880.

*Vaš srdačni prijatelj
Dr. Dinko Vitezić.*

Izkapanja arkeologičkoga društva „SISCIA“ u Sisku tečajem god. 1879. i 1880. — Arkeol. društvo *Siscia* u Sisku nastavilo je svoj neumorni i za nar. muzej u Zagrebu veoma dobrotvorni rad i tečajem god. 1879. i 1880. pod ravnanjem svoje odlične uprave, kojoj na čelu Dr. *Milčić, Keraus i Jagić*. Predmeti od toga izkapanja već su većinom došli u Zagreb, da sve bolje obogate sbirku, koja već sjaje u nar. muzeju pod naslovom istoga društva *Siscia*. Kako smo već prijavili u prošlom broju *Viestnika* (str. 126—7), poglavito zaslugom ovoga društva došle su u nar. muzej prevažne izkopine gosp. *Blau* iz Siska. Isto tako ponajviše zasluga je istoga društva veledušni dar gosp. *Maura Reisa* veletržca u Sisku od dvaju veoma riedkih i dragocienih olovnih šarkofaga sa zlatnom naušnicom u njih našastom. Medju ostalimi predmeti iz onih godina odlikuju se: zlatni prsten i naušnica, krasan bakreni kipić Bakušev i srebr. ruka i bakr. prst od kipa, liepa međužina glava modra na bielom kamenu i t. d. Ima pako mnogo bakrenih i kostenih jegala i žličica, bakr. spona, ključeva, prstena, zrna od niza, česalja te drugih ukrasa svakojakih. U pečenici odlikuju se svietiljke sa slikami. Tu vidiš jelena na trku, pastira, gdje kozu muze i t. d. Njeko imaju obični nadpis: FORTIS, CRESCE sa S odzdola, CAS. Na prednjem komadu jedne umivaonice natisnut je pečat sa CVALPRI, a na jednom komadu od posude . . . ISILVS FE (cit), a na drugom u spodobi noge FET.CTF. Došla je i mramorna raka, od prije uzidana u kapelici sv. Kvirina, sa izrekou: *Res. publ. Siscianor. Mommsen C. I. L. I. 3968*).

Ruski arkeologički zavod u Atini. — Kako je poznato Njemci i Francezi imaju već odavna svoje arkeologičke zavode u Rimu i u Atini, te je ponajviše zasluga otih zavoda, što se arkeologička znanost dan danaska ovako bujno razvevala i visoko digla. Čini se, da će jih na toj stazi i Rusi slijediti, pošto su već odaslali, za sada u Grčku, profesore Sokolova, Ernsteda i Latiševa, da se o stvari na licu mjesta upute te dotičnu osnovu za takav zavod predlože. — U nas za tu znanost nitko se glave netare; dapače tudjinci nam na sve ruke grabe i ono, što nam pred nosom leži.

Gospodinu V. Jagiću!

U mom *Opisu jugoslav. novaca* (Zagreb 1875. str. 36), govoreći o Desi nezakonitom sinu srbskoga kralja Vladislava, stavio sam sljedeću opazku: »O Desi (štamparskom pogriješkom Isi) sinu Vladislavovu spomenuh u knj. I. 289 Ogladala (Rieka 1864), da je učinio mir medju bugarskim i carigradskim dvorom: akoprem na strani 169 rekoh, da je umro Vladislav *bez odvjatka*, t. j. za prijestol sposobna. To je dalo povod nekomeu *rovarcu*, da izlije na me svoj nečisti duh (МАТИЦА 1868 br. 15).« A taj *rovarc* bjaše Parijon Ruvarac, koj me i prije nego u Matici bezimenimi a gadnimi poslanicami obdario bio. Na ono moje odbijanje u *Opisu* odvrća moj *rovarc* u svom sastavku¹ ПРИЛОШЦИ К ОБЈАШЊЕЊУ ИЗВОРА СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ (У БЕОГРАДУ 1880.) još nečistijim duhom, a prigodu mu pruži moja razprava *O Posavskoj Hrvatskoj* (Rad XLIII. Zagreb 1878), gdje ga dakako ni slovcem nedotaknuh.

Ja tomu nadripiscu i ludjaku, komu je cirilica jedino što valjda znade, ili nebi odgovorio bio ni sloveca kao nedostojnu moga odgovora, ili kao prostomu rovarcu bio bi mu gdje gdje opet u opazki zabo kost u grkljan, da ne laje, no pošto je našao mogućega zagovaratelja u g. V. Jagića, profesora odesko-berlinsko-petrogradskoga samo ne hrvatskoga² sveučilišta, treba da se i rovarcem bavim daleko više nego ta budala zaslužuje. G. Jagić, nalazeći u onom sastavku rovarčevu sve suho zlato, *wahre Perlen* (akoprem po krivih citatih Jagićevih moglo bi se pravo pomisliti, da je jedva tu kaljužu odgrtao), zaglavljuje (a tu točno citira, jer mu zapao zub u med): „N. 20. u. 24. stellen der kritischen Genauigkeit des Akademikers S. Ljubić kein glänzendes Zeugniß aus, unglücklichlicher Weise ist S. Ljubić

(¹) Otiskan iz Glasnika XLIX, koj još nije na svietlo izišao. Ruvarac, da me čim prije razveseli, poslao mi ga namah p. štom pod zavojem, a tako i svomu Jagiću sa preporukom.

(²) A to, jer ovdje u rodu jedva mršavih forintača, onamo pako mastnih marka i rubalja. I ja sam mogao do mastnoga; još g. 1857. izručivao mi se dekret za tajnika centralnog odbora bečkoga za iztraživanje i sačuvanje starina u Austriji; svjedoci su tu živi, eno bar. Čorniga u Gorici, koj mi ga nudio, i prof. A. Musafie u Beču, ali sam volio rodu nego tudjinu.

als Numismatiker⁽¹⁾ und Epigraphiker⁽²⁾ eben so wenig zuverlässig, wie als Geschichtsschreiber⁽³⁾ (Archiv für Slavische Philologie. Berlin 1880. V. Bd. I. Hft. s. 180). G. Jagić hoće dakle da se nametne kao sudac u stvari, koju ni najmanje nerazumije. To je drzovitost, koja je svojstvo jedino one vrsti ljudi, koji, budući se praznini a visokozvučnim radnjama prošuljali daleko u veliki svijet, misle, da su već polubogovi postali, te jao ti ga onomu, koj bi se usudio i vlasa se njihova dodirnuti.

A što je povelio Jagića, da onu strielu na me odapne? Na to mu već odgovorio prof. A. Pavić, i to na polju, gdje se stiče sva Jagićeva znanost (V. Odgovor g. V. Jagiću i L. Zori. Zagreb 1876. st. 2): »Pročitavši, što Jagić napisa na str. 583 *Otađzbine*, osviedoćih se žalostan i tom prigodom, da si je Jagić, odkako o posta berlinskim

(¹) Moje radnje za klasičku numismatiku našle su pohvale još g. 1856. u Henzena i drugih, a već g. 1851. tiskala jih Akademija Bečka i t. d. U tom pogledu kažu za me Berliner Blätter für Münz . . . 1871—3 str. 237 dosta laskavo. Glede pako *Opisa jugoslav. novaca*, gdje sam radio na polju mal ne sasvim neobradjenu, osim drugih strukovnjaka sud Safařika vriedi za me više od tisuću Jagića; i Viestnik hrv. ark. Društva nedolazi Jagiću jamačno u prilog.

(²) I ovdje g. Jagić šiba po zraku. Mommsen, komu sam ja toliko gradiva pružio, zove me ipak *homo diligens et doctus* (*Corpus Inscr. Lat. III. p. 384*), a on neprodaje svoje spise na redke kao Jagić. Sada se. kažu mi, ponješto namrgodio, što sam izdajem moj obret, i što se usudjujem gdje gdje prigovoriti mu, no ipak štujem ga kao učitelja, a ostajem mu zahvalan do vieka, jer sam uslied njegova izvještaja dobio i sljedeće pismo, kakova nedobije Jagić nikada, makar stupio i na pekinsku stolicu:

„Signore! La sottosegnata commissione accademica essendo informata dal professore Teodoro Mommsen del valente ajuto prestatogli da V. S. Illma. e Revma. per promuovere i lavori dell' accademico nostro Corpus Inscriptionum Latinarum, riconosce un grato dovere nell' atto di ringraziarla premurosamente dell' usato favore e di offerirle in contraccambio la nostra cooperazione accademica per ogni caso letterario, in cui V. S. vorrà provocarla. Se le stupende fatiche epigrafiche di V. S., encomiateci da un testimonio autorevole, come ce lo somministra il Mommsen, ci fanno coltivare il rispettabile Suo nome nella serie lucente dei veri amanti e promotori della scienza, siamo tanto più lieti della speranza fattaci dal Mommsen, che V. S. Illma. si compiacerà di aggiungere da qui in poi alle già favorite collezioni Sue epigrafiche quegli accrescimenti, che la feconda Dalmazia fa nascere continuamente al vigilante ed erudito osservatore del suo antico suolo. Saranno assai gradite cotali comunicazioni, quante volte V. S. Illma. ne renderà partecipi, sia per via diretta o per l' indefesso prelodato editore dell' accademico nostro tesoro epigrafico; e sarà, come speriamo da Lei egualmente gradita l' espressione dei sentimenti, che per questa lettera intendiamo di offrirLe, ripetendoLe la nostra distinta stima e riconoscenza. Berlino li 27. luglio 1857. Commissione epigrafica dell' Accademia regia Prussiana delle scienze. Gerhard. Lepsius.“

(³) Što se tiče ove struke mogu bez oklievanja reći, da sam za našu poviest sakupio blaga i djelomice izdao možda više nego i ma tko drugi na slav. jugu. Moje razprave i druge radnje, po koliko mi sredstva dopuščala u ono doba, kad sam jih pisao, utemeljene su na izvorih, no ovi se svaki dan silno većaju, a čovjek na sve strane doseći nemože. Eno na pr. g. Jagiću kojih razprava o Dubrovniku. Ima li srdea i znanja? Neka pokuša, ja ga čekam. Ali i moja djelatnost siže i preko granica naše zemlje. Na pr. još 6. ožujka 1861. Dr. i prof. A. Jöger, izviestitelj bečke akademije, pisao mi sljedeće: „Diese Depeschen der

profesorom, stavio zadaću, da i tamo, gdje neima nikakova ni povoda ni razloga, u sve što se u Hrvatskoj radi, pečka i zadirkiva, kao da bi htio kazati: odkako me izgubiste ne valja vam sav posao ništa. Takim duhom pisao je Jagić u *Nar. Nov.* onu famoznu *obznanu* Daničićeve historije oblika; takim smjerom bočka u svom Arkivu u našu beletristiku, takom namjerom napisao je i u Otadžbini ono nekoliko riječi o mojoj radnji . . . Misli li Jagić i nadalje ne promišljenim *zlobnim* opaskami u nas zadirkivati, neka bude uvjeren da nas nimbus berlinske (*sada petrogradske a do mala i biogradske samo ako bude dinara*) gloriije ne će ni malo smetati, da mu u oči pogledamo. »A u drugom stavku (*Gosp. S. Novakoviću a i V. Jagiću odgovara Armin Pavić. U Zagrebu 1878 str. 19.*): »Gosp. Jagić pišući o znanstvenih problemih, koji još nijesu riješeni, *govori te govori*, a ako se upitaš, koje li je o samoj stvari njegovo mišljenje, ne možeš ga sa svim *pouzdanom* dokučiti . . . G. Jagić, kako mu gotovo *sav njegov dosadašnji naučni rad* bijaše ograničen na referovanje onoga, što se u svijetu piše ⁽¹⁾, nije propustio ni o gore spominjanih djelih tako učiniti»; a naš Armin nekaže da i nedokaže.

Uz taj imao je pako g. Jagić još jedan razlog, da me sa svoje petrogradske katedre onom otrovnom strielom kao jupiter tonans smrviti pokuša, a to je, što sam se usudio bielodano dokazati, da on, zabavljen kolosalnim radnjami, nije imao vremena naučiti ni jednostavnih stvari iz naše domaće prošlosti (Sr. Prilog Jagićevoj razpravi »o gradji za slovinsku narodnu poeziju« od Sime Ljubića. Rad XL. U Zagrebu 1877). Hinc irae. No sredstvo, kojim se Jagić u tom poslužio, nije moglo biti nesretnije. U pripomoć svomu rovarstvu uze sgoljnoga rovarca, te ta vražja armonija nemože ino a da nedošadi.

U svezku *Revue Archéologique* mjeseca ožujka 1877 izadje u Parizu razprava gosp. Schlumbergera o zl. novcu, koj on pripisa bugar. knezu Sermu. O toj razpravi obaviesti me koncem travnja slučajno g. sveuč. knjižničar Kostrenčić; dapače malo dana kašnje posudi mi i dotični svezčić. Nalazeći ja, da se tu radi o hrvatskom a ne bugarskom knezu, tečajem svibnja uz obične ne malene poslove sastavih razpravu »O Posavskoj Hrvatskoj i o zlatnih novcih njezina zadnjega kneza Serma (1018)« te ju još 13. lipnja i. g. pročitah u javnoj akadem. sjednici (Sr. Rad. XLII st. 209. XLIV. st. 107). Za takovu rpravu, pukim slučajem i u malo dana sastavljenju nesmije

venetian. Gesandten, welche Sie theils im Auszuge theils in vollständigen Abschrift vorlegten, gehören unstreitig zu der werthvollsten Quellen, welche der kais. Akademie seit Ihrem Bestande zur Publication zugesendet wurden i t. d. Napokon reć mi je Jagiću, da bi već dosta za me bilo, što sam naš arkeol. muzej, o kom se sam malo godina nazad izjavio, da mu jedva traga, uz neznatna sredstva a ne malo opreka digao tako, da mu u Austriji osim bečkog i pštanskoga jedva para

⁽¹⁾ Za lasno se osviedočiti o stvari služi predobro popis svih Jagićevih do najsitnijih razpravica, počam programom zagr. gimnazije 1861, naved nia po Ia. K. Grotu u ЗАПИСКИ ИМПЕРАТ. АКАДЕМІИ НАУКЪ. 1880. XXXVI 2. стр. 431—439.

se pri zdravoj pameti ni pomisliti, da je smjerovno sastavljena. Ali što će na to rovarac? On veli izrično, da je tiskana u Radu i puštena u sviet *pred što će austro-ugarska vojska ući u Bosnu*. U Radu tiskaju se razprave kako se u sjednicah čitaju; a moja se čitala u sjednici, kad se još nije ni govorkalo o aust. provali u Bosnu. U razpravi se pako bielodano dokazuje, da se je do početka XI vieka Posavska Hrvatska sterala tja do Drine. Rovarac uze dakle, da je jugosl. Akademija poslala u sviet ovu svoju razpravu tom namjerom, da i ovim putem uzakoni na starom pravu hrvatskom austro-magjarsku provalu u Bosnu, te udri kud kamo, ali mu udarci prostoga pajača. U toj mahnitosti ne zaštedi ni ma koga od nas, kako dokazuju rieči, po Hrvatu V. Jagiću *wahre Perlen*, kojimi svoj rugopis zaglavljuje: »Stari panonski Sloveni, koji su u IX veku tražili učitelja i nastavnika u Carigradu, bijahu, kao što sami kažu, *prosta čad*; a današnji *vlastnici, književnici i naučenjaci u tako zvanj trojednoj kraljevini*⁽²⁾, ta gospoda, pocrpavši *svukoliku mudrost latinsku (sic)*, mrze i gone danas iz javne upotrebe pismo slovensko, rodjeno pismo starih panonskih Slovena⁽³⁾, ka kojima su *možebiti i žitelji izmedju Drave i Save*, danas tako zvani *posavski Hrvati, pripadali*«.

Po ovom kroju dreče se i ostale rovarčeve *Perlen*. Iztaknuti mi je najglavnije.

Najprvo mi se kaže, da gradovi τὸ Κότερα i τὸ Δεσνίη (nametnuti mi *Destinicon* niti ne napominjem), spomenuti od Porfigenita str. 159, nisu to Kotor u Buci i Desnica na Dolnjoj Drini, a ničim se nedokazuje. Onoga je mnienja i slavni naš Lucius V. 3, a to je za me dosta. Kotor kod Jajca kašnje je dobe, vjerojatno kotorska nasedbina, kao Dubrovnik dubrovačka. Zaključkom mlet. vieća odbio sam to, da je Hrvoja umro u Kotoru pri moru; a Jukić kaže samo, da je umro u tvrdji *Bobasu*. Ima pako Kotora i u Sarajevskoj nahiji, a taj po istom Jukiću str. 15 *njegda slavan grad*.

Veli se, da sam u *Listinah* (Mon. I. str. 133) od brskovih dinara napravio dinare *nekoga Brežka*; a da sam u *Opisu* (jer ta luda skače s jedne u drugu svoju radnju, da ulovi koju izreku, koja o njegovu kratkovidnostu zapinje) Konstantina brata despota Dragaša a sina Dejana Sevastokratora pomešao sa drugim Konstatinom od roda Kastriota. Ja sam *Listine* za onu I. knjigu samo *sakupio*, u ostalom na naslov listine može se osvrnuti samo budala ili zlobnik. O brskovih dinarima i o Brskovu kao mjestu (Kruševo blizu Dioklije) pisao sam

(2) Tu valjda mjesta i za g. Jagića, ako još i drugako preokrenuo nije.

(3) Obratno dokazuju mnogobrojna djela od učenih Hrvata izdana o glagolici, a još jasnije ovogodišnje svečanosti. I ovom prigodom oni su i te kako dokazali, da žele u crkvenoj porabi pridržati dapače oživiti svoje staroslavensko pismo; ali šta će proti sili tudjina, koj ju davi? (V. moju razpravu: *Borba za glagolicu na Lošnju*). Za Hrvate je glagolica prava svetinja; oni ju drže za *jedino pravo* i najstarije slavensko pismo, ali ju rabiti ne smiju za javne upotrebe (kao što nisu nikada prije), jer jim stoji do napredka, dočim cirilica golo je gr. ko pismo, koje i po sudu glasovitih Slavena jednog i drugog vjeroizpovijedanja jako priče razvoju slavenske učenosti i uzajamnosti. (V. N. List 1880. b. 101).

još g. 1875 na dugo u *Opisu* (str. XXIV i str. 60). Da je Konstantin bio od roda Kastriota, to je do sada nedokazano. Ja sam ondje pobrao i naveo sve izvore njega se tičuće, te sam i više nego je trebalo, učinio.

Kaže se dalje, da sam u *Opisu* str. 183 pomjesao Boriša Kolomanovića sa Borićem banom bosanskim uz ovu veoma smiješnu primjetbu: »istina da su to isto i drugi mnogo prije S. Ljubića činili, no ovdje se ti drugi mene ne tiču, i ja sam g. Ljubića uzeo na oko (no čoravo) stoga, što on u *Hrvata* mnogo i za takvog istorika važi, koji se u svojim izražavanjima prvim izvorima služi«. Rekoh ondje izrično, da onu zgodu pripovjedam po Fejéru; a da je onda Bosna ovisna bila od ugarske, dokazao sam. A čim me pako taj rovarac pobija? S Vasiljevskim⁽¹⁾, koj bi bio tek g. 1877., dakle dvie godine poslje moga *Opisa*, ono dokazao. A da nije prava budala!

Još smješniji i zlobniji postaje taj rovarac, kad mi u grieh stavlja, što rabim izraz *ugar.-hrv.*: »na što to naticanje hrv. (kraljevine) mimo ugarske svuda i na svakom mestu (v. njegova Monumenta)? I kod Ljubića *Hrvati niču* i tamo gdje se i ne siju . . . no od te manije neboluje *jedini Ljubić među Hrvatima*«. Izraz *ugar.-hrv.* temelji se na državnom devetstoljetnom pravu, dočim šta da rečem ja tomu smušenjaku, kad Srbe indentificira sa Dalmati i u sadašnjem smislu? ⁽²⁾ Ovo je budalaština, kojoj nema para, te ako su se bizantinski spisatelji gdje gdje tako izrazili, to oni kažu po izreki Porfirogenita, koj u pogl. 30 piše; da se je prije Dalmacija protezala od Drača do Istre i (preko Bosne) do Dunava; da je iza ledja Dioklije (od Drača do Kotora) i Tribunije (od Kotora do Dubrovnika) ležala Srbija; da iza Zahumja (od Dubrovnika do nutarnje Neretve) leži prama sjeveru (ad septentrionem) Hrvatska, a prama istoku (in fronte) Srbija; i da Hrvatska sa Srbijom granici jedino na medjah hrvatskih južnih županija cetinske i lievanske. Ovdje dakle *tromedja*. Ovo samo, i neobziruć se na posavsku Hrvatsku, imalo bi zadosta biti da osviedoči i sliepce, da Porfirogenitova Srbija nije onda ni do srednje Bosne dopirala, a kamo li da je i sjevernu do Save obuzimala

Smiesnost pako rovarčeva dohvata do vrhunca, kadno, izpoviedivši se sam *lajač in numismaticis*, ipak veli, da pošto je na novcih Srmovih grčko pismo, s toga dvoji o hrvatstvu posavskih Hrvata. Nezna budala, da je grčki novac kod nas mal ne izključivo rabljen u X vieku, te da je i Sermov po njem udesen. To znadu i vrebci.

Ovo su te Jagićeve *wahre Perlen*.

Svršujem. Dosta žalostno što i samo srbsko učeno društvo zakriljuje tako zlobno strančarenje, a to mu jamačno na diku nesluži.

Prof. S. Ljubić.

⁽¹⁾ Prije Vasiljevskoga dokazao je to Du Fresne i naš J. Mikoc (Arkiv XI. 60-64: »*opiniono mea, duos quibus nomen hoc fuit, Colomani Hungariae regis ut ferebatur, filium alterum, alterum Bosnae banum.*«

⁽²⁾ Nicephorus Bryennius str. 100.102, zove Srbe Χωροβάτοι, a šta zato?